

Előterjesztés a Balaton Fenntartható Térségi Mobilitási Terve elfogadásáról

A Tanács munkaszervezetén keresztül 2023. évben kezdeményezte a Balaton térségére vonatkozó fenntartható térségi mobilitási terv (Sustainable Regional/Rural Mobility Plan, a továbbiakban: SRMP) elkészítését.

A balatoni SRMP Balatonfüred Város Önkormányzata, a KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet, és a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség konzorciumi együttműködése keretében készült el. Az SRMP készítését a TOP Plusz 1.2.1 Veszprém Vármegyei konstrukciója finanszírozta.

Az SRMP célja a térségi mobilitás feltételeinek és fenntarthatósági viszonyainak javítása, fejlesztése. Az SRMP céljai, programjai, projektjei révén a térség településein élők és ott közlekedők számára a korábbinál élhetőbb körülményeket, jobb elérhetőséget, fenntarthatóbb mobilitási megoldásokat biztosít, melyek keretében célozza a közlekedési rendszer fejlesztését is. Az SRMP ugyanakkor nem egy *közlekedésfejlesztési* terv, hanem egy *mobilitási* terv, amelyben nem az egyes alágazati (vagy intermodális) infrastruktúra vagy más közlekedési rendszerelemek fejlesztésére, hanem a mobilitás feltételeinek és fenntarthatósági viszonyainak a javítására kell törekedni. A fenntartható térségi mobilitástervezés olyan stratégiai és integrált megközelítés, amely hatékonyan kezeli a térség közlekedésének összetettségét. Alapvető célja az elérhetőség és az életminőség javítása a fenntartható mobilitás irányába történő elmozdulás révén. A fenntartható térségi mobilitási terv elősegíti a fenntartható mobilitás hosszú távú jövőképe által vezérelt, tényalapú döntéshozatalt.

A Balaton Kiemelt Térség az EU által kijelölt 15 ún. bemutató térség egyike, ahol többek között a Térségi Mobilitási Tervek készítésének gyakorlatát is vizsgálták a Smarta-net projekt keretében. Eddig csak települési (városi) szintű mobilitási tervek készültek, ezekhez kapcsolódóan állnak rendelkezésre az EU által is elfogadott útmutatók. A térségi mobilitási tervre még nincs kidolgozott módszertan, ennek kidolgozását a projekt megvalósulása is segíti, a tapasztalatok pedig beépülhetnek az EU által a közeljövőben kidolgozandó SRMP útmutatóba.

Az SRMP készítése keretében:

- sor került az elemzéseket megalapozó forgalmi adatok mérésére, információk összegyűjtésére;
- a szakmai tartalomért felelős TRENECON Kft. megvalósításában 5 kiemelt térségi szakmai workshop került lebonyolításra az önkormányzatok, szakmai és társadalmi szervezetek részvételével;
- a Munkaszervezt, a KTI és a szakértői cég munkatársai folyamatos egyeztetést folytattak a régió fejlesztésében, közlekedésében részt vevő szakmai szervezetekkel, minisztériumokkal, vállalkozásokkal, önkormányzatokkal;
- 2024. novemberre elkészült a térségi mobilitási terv társadalmi egyeztetési változata és 2024. decemberében elindult a társadalmi egyeztetés. A társadalmi egyeztetés keretében 2025. január 17-ig beérkezett észrevételek, javaslatok – az előterjesztés mellékletként csatolt szakértői értékelés alapján – beépítésre kerültek az anyagba;
- az SRMP innovatív elemeként egy egységes forgalmi modell került kialakításra a Balaton térségének egészére vonatkozóan.

A társadalmi egyeztetést követően véglegesített SRMP az előterjesztés mellékletét képezi.

A terv stratégiai szintű dokumentumként összegzi a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet mobilitását befolyásoló társadalmi, gazdasági és környezeti hátterét, jelenlegi mobilitási helyzetét. Összefoglalva bemutatja a főbb mobilitási problémákat, illetve annak alapján a kitűzött célrendszert. Az érintettek közreműködésével került megfogalmazásra az a beavatkozási program, amelynek keretében a projektsomagok és projektelemek felfűzik az összes közlekedési módot, és a javasolt fejlesztések révén hozzájárulhatnak a célok eléréséhez. A megvalósítás javasolt lépéseit az Intézkedési tervi, illetve a Költség és finanszírozási tervi részek mutatják be.

Az SRMP az alábbi célrendszert nevesíti:

Átfogó célok – melyek kijelölik a térség legfontosabb társadalmi, környezeti kihívásokra, hatékony működésre fordított figyelmet:

- MEGTARTÓ BALATONI TÉRSÉG – megbízható megélhetés, javuló életminőség és magas minőségű környezet biztosítása a helyi lakosok számára
- VONZÓ BALATONI TÉRSÉG - vonzó természeti és épített környezet, valamint magas színvonalú szolgáltatások biztosítása a turisták, a térségbe látogatók számára
- INNOVATÍV BALATONI TÉRSÉG - vonzó működési környezetet biztosít az innovatív, magas hozzáadott értéket előállító, magasán képzett munkatársakat foglalkoztató vállalkozások számára
- ÖSSZETARTÓ BALATONI TÉRSÉG - az igényekhez rugalmasan igazodó, megújulásra képes, együttműködő intézmények és szervezetek szolgálják a lakosokat, látogatókat és vállalkozásokat

Közlekedés-stratégiai célok – a térség olyan konkrét, rövid-közép és hosszútávú tematikus célkitűzéseit rögzíti, amelyek elérését minden beavatkozás esetében szem előtt kívánja tartani:

- Mobilitás mindenkinek – MOBILIS BALATON:
A MOBILIS BALATON kifejezés jeleníti meg azt a kitűzött közlekedésstratégiai célt, amely a Balaton elérhetőségi viszonyainak és körbejárhatóságának megteremtésére, fejlesztésére és folyamatos működtetésének elérésére kíván hatni. E cél elérésében nem csupán a Balaton-parti települések érintettek, hanem a háttértelepülések elérhetőségének javítása is szerepet kap, leginkább a hiányzó közlekedési kapcsolatok megteremtése, szolgáltatási színvonal fejlesztése által. Ugyanakkor a mobilis Balaton céljai a közforgalmú vízi közlekedési szolgáltatások és a légi közlekedés erősítését is magába foglalja, a balatoni közlekedési rendszerhez szorosabb integráció révén.
- Mobilitás helyzetek rugalmas kezelése, kiterjesztett szezonban – RUGALMAS BALATON:
A RUGALMAS BALATON cél kifejezetten a Balaton egyedi időszakait, a szezonra jellemző mobilitással kapcsolatos célokat összegzi. Ezek között elsődleges cél a nyári szezonban tapasztalható forgalmi csúcsok csökkentése, a forgalmi terhelések kiegyenlítése. Ugyanakkor ezen cél nem csupán a közvetlen Balaton-parti települések kapcsán lehet kiemelt, hanem a térség nagyobb település-központjaiban is elvárt cél a forgalmi terhelések mérséklése. E célok elérése kiemeli azt a részcélt, ami a szezonális mobilitási igényekkel kapcsolatos koordináció erősítésében fogalmazható meg. Szintén a kérdéskör kapcsán kell említést tenni a fenntartható közlekedési módok közül a turisztikai vonzerőként is szolgáló balatoni közösségi közlekedési rendszerről, mellyel kapcsolatos kívánt cél a különböző módokból álló közforgalmú közlekedési rendszer összehangolt, az utasok számára könnyen igénybe vehető kínálat erősítése.

- **Térségi mobilitás, módválasztás optimalizálása – TUDATOS BALATON:**
A TUDATOS BALATON kifejezés testesíti meg mindazon részcélokat, amelyek leginkább a fenntartható közlekedés megteremtése, elérése érdekében kitűzhetők. Így a közösségi közlekedés hatékonyságának növelése, igénybevételeinek erősítése, ösztönzése, a tarifarendszer integrált fejlesztése, valamint a közlekedési módok összekapcsolásának, intermodalitásának erősítésében rögzíthetők. Továbbá lényeges rész cél a kerékpáros és mikromobilis szolgáltatások és infrastruktúra-, vagy a gyalogos közlekedés feltételeinek javítása. Az egyéni motorizált közlekedés kapcsán rész cél a gépjármű mozgások kiváltása, csökkentése, illetve fentiekkel együtt a biztonságos közlekedési környezet javítása.
Kitűzött rész cél továbbá az elektro-mobilitás ösztönzése, a közlekedők közötti partnerség javítása, vagy a XXI. században elvárt közlekedési magatartás fejlesztése, pl. a közlekedési ismeretek általános bővítése által is.

Az SRMP részletes ismertetésére a BFT ülést megelőző napon, 2025. március 18-án online szakmai fórumot rendezünk, melyre külön meghívót küldtünk a Tanács tagjai részére.

Az SRMP készítése mellett a projekt részeként az Ügynökség egy szemléletformáló kampányt dolgozott ki a térségi középiskolás diákok részére, melynek keretében a fenntartható közlekedés témakörében az iskolákban kihelyezett kiállítást és egy internet alapú kvízzjátékot valósítottunk meg. A kampány jelenleg is folyamatban van, május végén zárul.

Az SRMP szakmai lektori feladatát ellátó KTI Magyar Közlekedéstudományi és Logisztikai Intézet szakvéleménye az ülés keretében kerül ismertetésre.

Az Energiaügyi Minisztérium Környezetfejlesztési és -stratégiai Főosztálya által összegzett minisztériumi véleményben észrevételként került megfogalmazásra a várható környezeti hatásokra való konkrét utalások hiánya, amik stratégiai környezeti vizsgálat vagy bármilyen részletességű környezeti hatásvizsgálati tanulmányból származnának.

Mivel a Térségi Mobilitási Terv olyan stratégiai szintű mobilitás tervezési dokumentum, amely 30 éves kitekintéssel fogalmaz meg beavatkozási csomagokat, projektelemeket, ezért indokoltnak tartjuk, hogy a terv elfogadását követően annak Stratégiai Környezeti Vizsgálata kerüljön elkészítésre.

Kérjük a Tanácsot, hogy a Balaton Fenntartható Térségi Mobilitási Tervét ezzel a kiegészítéssel fogadja el.

Siófok, 2025. március 11.

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség

..../2025 (02. 13.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Fenntartható Térségi Mobilitási Terve elfogadásáról szóló előterjesztést megtárgyalta és az alábbi határozatot hozza:

A Tanács elfogadja a Balaton Fenntartható Térségi Mobilitási Tervét, és megbízza a Munkaszervezetet, hogy gondoskodjon a terv Stratégiai Környezeti Vizsgálatának elkészítéséről.

Felelős: Dr. Molnár Gábor munkaszervezet vezető
Határidő: értelem szerint